

Prof. dr hab. med. Marek Jarema,
Konsultant krajowy w dziedzinie psychiatrii; Ul. Sobieskiego 9, 02-957 Warszawa, tel/fax (022) 842 4087,
e-mail: jarema@ipin.edu.pl

Warszawa, dn. 23.04.2012

P. Krystyna Barbara Kozłowska
Rzecznik Praw Pacjenta
Aleja Zjednoczenia 25
Warszawa 01-829

ZESPÓŁ PRACOWNI	
WPLYNEŁO	
08.05.2012 (data wpływu)	
Znak	RzPP-ZPR-470-32 ED/EP
RZECZNIKA PRAW PACJENTA	
wypłynęło	02 MAJ 2012
Znak	RzPP 4209

Szanowna Pani Minister.

W odpowiedzi na pismo znak RzPP-ZPP-076-23-1/BW/11/12, RzPP-ZPR-470-32-ED/12, RzPP-ZPR-470-32-DE/12 uprzejmie informuję, że czym innym są prace porządkowe wykonywane w ramach procesu leczenia i rehabilitacji przez pacjentów leczonych w placówkach psychiatrycznej opieki zdrowotnej, a czym innym takie prace wykonywane w celu wyręczenia personelu, do którego zadań takie prace należą.

W procesie leczenia zaburzeń psychicznych, bardzo ważną rolę odgrywa promowanie aktywności chorych oraz trening umiejętności praktycznych. Temu służą czynności, które Pani Minister wymienia w swoim piśmie (uporządkowanie łóżka, szafki, ustawienie krzeseł, podlanie kwiatów, wytarcie stolików itp.). Zastrzegam, że nie jestem w stanie wygenerować katalogu czynności, jakie chorzy mogą wykonywać w ramach leczenia i rehabilitacji. Na pewno są tu takie czynności jak umiejętność zrobienia prostych zakupów, załatwienia sprawy w urzędzie, dbania o czystość i higienę, przygotowania posiłków itp.

W ramach procesu leczenia i rehabilitacji, niemal w każdej placówce opieki psychiatrycznej funkcjonuje społeczność terapeutyczna, która określa m.in. zasady i rozmiar wykonywania drobnych prac porządkowych przez chorych. Nie można tego traktować jako przejaw łamania praw pacjenta.

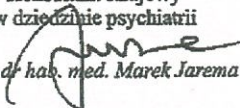
Z pewnością, nie powinno mieć miejsce zalecanie pacjentom wykonywania prac porządkowych należących do obowiązków personelu placówki (takie przykładowe czynności

podaje Pani Minister w swoim piśmie: sprzątanie pomieszczeń, noszenie pojemników z jedzeniem, worków z bielizną, grabienie liści. Jednakże trudno jest niekiedy ustalić, czy czynność wykonywana przez pacjentów w ramach terapii (posprzątanie pomieszczenia terapii zajęciowej, umycie naczyń po zajęciach z przygotowania posiłków itp.) to „jeszcze terapia czy już zastępowanie personelu”. Umiar w zarzucaniu personelowi „wyręczania się pacjentami” jest tu wskazany.

Nie jest dopuszczalne uzależnianie „przywilejów” dla pacjenta od wykonania przez niego, w zastępstwie personelu, prac porządkowych. Ważne jest aby rozróżnić, jakie zalecenia wykonania takiej pracy są już naruszeniem praw pacjenta. Czy będzie to uzależnienie wydania zgody na wyjście pacjenta poza oddział od uporządkowania swojej sali, pościelenia łóżka itp.? Znane mi są przykłady skargi pacjentów na „restrykcje personelu” polegające na tym, że chory wychodząc na przepustkę poza oddział odmówił posłania swego łóżka i wyrzucenia śmieci ze swojej szafki mówiąc, że to należy do obowiązków personelu.

Uważam, że poza ogólnymi zasadami wymienionymi wyżej, ważne jest ustalenie zasad wykonywania drobnych czynności porządkowych przez pacjentów. Powinien to jasno określać regulamin oddziału, dostępny dla każdego pacjenta. Uważam ponadto, że należy reagować na wypaczoną interpretację czynności porządkowych, które pacjenci powinni wykonywać, ale bezrefleksyjne przyjmowanie skarg pacjentów na postępowanie personelu polegające na „zmuszaniu do prac porządkowych”, nie może być regułą. Osoby, które powezmą informację o zalecaniu pacjentom prac należących do obowiązków personelu powinny bezwzględnie zweryfikować zarówno opinię pacjenta jak i opinię personelu.

Łączę wyrazy szacunku,

Konsultant Krajowy
w dziedzinie psychiatrii

prof. dr hab. med. Marek Jarema